

Események, rendezvények**Beszámoló a****„6th Workshop on the Neogene of Central and South-Eastern Europe” nemzetközi konferenciáról**

2015. május 31 és június 3 között az orfői Rác-zsálya adott otthont a „6th Workshop on the Neogene of Central and South-Eastern Europe” című nemzetközi konferenciának. Ez a rendezvénysorozat hamisítatlan „alulról jövő” kezdeményezésként indult 10 évvel ezelőtt. Az első konferencia szervezői szerettek volna rendszeres szakmai fórumot teremteni a Paratethys-kutatók számára, és sikerrel is jártak: Újvidék (2005), Kapfenstein (2007), Kolozsvár (2009), Besztercebánya (2011) és Várna (2013) után idén Magyarországon rendezték meg a találkozót. Amint az a felsorolt helyszínekből is kiolvasható, a rendezvényeken általában a Középső-Paratethys kutatása állt a fókuszban.

A kezdeményezést közben felkarolta az IUGS RCMNS (International Union of Geological Sciences, Regional Committee on Mediterranean Neogene Stratigraphy), így a workshop „RCMNS interim colloquiumként”, azaz a négyévente megrendezett RCMNS kongresszusok közötti rendezvényként került be a nemzetközi programnaptárba.

A konferencia megszervezését a Magyarhoni Földtani Társulat vállalta magára, egy 12 tagú szervezőbizottsággal. Az előzetes várakozásokat felülmúlva 77 regisztrált résztvevőt fogadtunk Orfőn. A konferenciára kiadott 124 oldalas kötet, amely a programot, az előadás- és poszterkivonatokat, és a kirándulásvezetőt tartalmazza, ISBN-számmal ellátva jelent meg. Szerkesztői BARTHA István Róbert, KRIVÁN Ágnes, MAGYAR Imre és SEBE Krisztina voltak.

A háromnapos workshop két nap előadóülésekből és egy nap terepbejárásból állt. A program HÁMOR Tamás, a Magyarhoni Földtani Társulat társelnökének megnyitóját követően meghívott előadásokkal indult. HORVÁTH Ferenc, NAGYMAROSY András és HARANGI Szabolcs a Pannon-medence tektonikai, üledékképződési és vulkáni folyamatait mutatták be, SEBE Krisztina pedig a konferencia szűkebb környékének, a Mecseknek a neogén rétegtanáról tartott ismertetőt.

A Paratethys területén folyó rétegtani kutatásban talán a legfontosabb új fejlemény a geokronológiai adatok látványos szaporodása. A második szekció előadója a mágnesrétegtani, Sr-izotóp rétegtani, és radiometrikus kormeghatározási vizsgálataik legfrissebb, nagyrészt még publikálatlan eredményeit mutatták be. Ezek az adatok részben pontosítják a korábbi rétegtani elképzeléseket, pl. a regionális emelet határainak vagy a rétegtani korreláció szempontjából fontos vulkáni képződményeknek a korát, másrészt rámutatnak a korábbi rétegtani korrelációk és az azokra alapozott regionális emelet-definíciók ellentmondásaira, hiányosságaira.

A badeni és szarmata emeletekkel foglalkozó szekcióból újdonságuknál fogva kiemelkedtek SELMECZI Ildikó és SZUROMINÉ KORECZ Andrea, illetve BÁLDI Katalin és szerzőtársainak előadásai, melyekben a Pannon-medence (középső) badeni és szarmata

evaporit-előfordulásait ismertették. A nagyrészt még publikálatlan adatokból kiderült, hogy a korábbi elképzelésekkel szemben a „badeni sókrízis” a Pannon-medencét is érintette, és egyes medencékben ugyancsak nagy vastagságú evaporitos összetételű örműződött meg.

Külön szekció foglalkozott a Pannon-tó szedimentológiájával és rétegtanával. Meghívott előadóként SZTANÓ Orsolya adott átfogó képet a pannóniai üledékképződési rendszerekről. Rendkívül nagy figyelem kísérte Michal ŠUJAN előadását, amelyben egy eddig kevésbé ismert radiometrikus korhatározási módszer (autigén $^{10}\text{Be}/^{9}\text{Be}$) alkalmazásának ígéretes eredményeit mutatta be a Kisalföld pannóniai korú agyagjain.

Külön szekciót kaptak a térség kisebb medencéinek vagy rész-medencéinek tektonikai és szedimentológiai fejlődését bemutató tanulmányok, illetve a Paratethys faunájával, flórájával és biodiverzitásával foglalkozó előadások és poszterek.

A konferencia terepi napján hat feltárást tekintettünk meg: pannóniai korú mészmárgát és homokot Pécs-Danitzpusztán, kárpáti-badeni korú Congeria-lumasellát Lovászhetyényben, badeni korú abráziós konglomerátumot és mészhomokot Fazekasbodán, szarmata korú sekélyvízi mészkövet a pécsi Havi-hegyen, és ősmaradványokban gazdag badeni homokot Hetvehelyen. A terepbejárást SEBE Krisztina vezette, és ugyancsak ő szerkesztette a kirándulásvezetőt is.

A konferencia Valentina HAJEK-TADESSE prezentációjával zárult, amelyben a horvát szervezők nevében meghívta a résztvevőket a 2017-ben esedékes következő NCSEE konferenciára, és bemutatta a workshop tervezett szlovéniai helyszínét.

MAGYAR Imre

Beszámoló az V. Összegytemi terepgyakorlatról

Idén ötödik alkalommal táboroztak együtt a fiatal földtudományi hallgatók és ifjú oktatók. Augusztus 24–28-ig egy felejthetetlen hetet töltött el a több mint 30 résztvevő a Gyöngyösorszi telephelyű Biocentrum Kft. Oktatási Bázisán. A hét egyetemet (ANU, BBTE, DE, ELTE, ME, PTE, SZTE) összefogó terepgyakorlat résztvevői már nagy izgalommal, sokak barátként, érkeztek meg vasárnap az Eötvös Collegiumba, ahol egy ismerkedési est várta a résztvevőket.

A 2011-ben létrejött program célja, hogy kiemelkedő hazai földtani szaktekintélyek együttműködése révén a hazai földtudományi képzésben résztvevő egyetemi hallgatók részére évente változó helyszínnel közös nyári földtani terepgyakorlatot szervezzünk. A program során a biztos elméleti háttérrel bíró hallgatókat komplex gondolkodásra és gyakorlati feladatok megoldására ösztönözzük a terepen, mellyel egyrészt látásmódjuk és problémamegoldó készségük fejlődik, másrészt a szakmában nélkülözhetetlen terepi tapasztalatra tesznek szert. A programmal célunk továbbá a hallgatók kapcsolati rendszerének bővítése is, valamint egy olyan szakmai műhely létrehozása, amely szervesen kötődik a Magyarhoni Földtani Társulathoz, a földtannal foglalkozó szakemberek szakmai közösségéhez.

Az 5. Összegytemi terepgyakorlat augusztus 24-én, hétfőn reggel az ELTE TTK Lágymányosi kampusza elől indult neki az öt

napos programnak. Első napon Salgótarján környékének kultúr-történeti emlékhelyeit néztük meg. A Bányászmuzeumban SZILVESZTER Tibor elmesélte nekünk a nógrádi szénkitermelés történetét és megnézhettük, hogyan bányászták a föld alatt a kőszén a József lejtős aknában. Ezután az Európa Diplomás Ipolytárnóci geológiai tanösvény ősmaradványait csodálhattuk meg SZARVAS Imre vezetésével és a 21. század technológiai vívmányaiival. A végül a lenyugvó napban Somoskő várát, a bazalt-oszlopokat és a kőtengert tekintettük meg. A vacsoránk az esték többségében a gyöngyösi Aranyince Vendéglőben volt, ahol sosem maradt éhes a megfáradt társaság. A szállást a késő esti órákban foglaltuk el, ahol nagyon jó szívvel fogadták a csapatot, a jól felszerelt és nyugalmas környezetben fekvő oktatási bázison. A keddi napon a nógrád–gömöri alkáli bazalt vulkanizmus fontosabb képződményeivel ismerkedtünk meg SÁGI Tamás vezetésével. A szlovák Sátorosbánya, Bolgárom, Csomatelke, Ajnácskő és Sőreg települések geológiai látnivalói és bányái mindenkit lenyűgöztek. A csodás sziklaalakzatok, az elválási formák, a maar üledékek, a környék földtani sajátosságai mindenkit rabul ejtettek. Az esti órákban felvontuk a terepgyakorlat zászlóját és játékos Geo kvízzel mulattuk az estét. Szerdán Pásztó és környékének földtani felépítését fedeztük fel HÍR János vezetésével. A Pásztói Múzeumban rövid tájékoztató előadást kaptunk majd a tari Fehérkőbánya felé vettük utunkat. Ezután Sámsonházán az út menti kőfejtő kialakulását próbáltuk megérteni és a Buda-hegyi ősmaradványokkal és őskörnyezetüket ismerkedtünk meg. Ezután a lelkes vulkanológus palánták és ásványgyűjtők a jobbágyi község határára található Nagy-hársas-kőfejtőben tombolhatták ki a kalapálási ösztöneiket. Az ősmaradványok kedvelői nagyokat csodálkoztak a Kozárd Formáció típuszelvénye mellett újonnan épülő tanösvény leletgazdagságát látván, hiszen tavaly óta, már nemcsak a puhatestűek százai, hanem kisgerincesek fogai is várják az erre tévedt paleontológusokat. A harmadik napot a bujáci homokbánya és a Pappenheim-barlang szépségével zártuk. Csütörtökön a Mátra hegység nyersanyagaival ismerkedtünk meg. Elsőként Visontára látogattunk, ahol PÁNCZÉL János tartott előadást a Mátrai Erőműről, majd körbevezetett minket a gyár területén és megmutatta az egyes technológiai egységeket. Ezután egy nagyon finom ebédre invitáltak minket, amit mindenki jó étvágyal fogadott. A kora délutáni órákban bányabuszok segítségével lejutottunk a visontai lignitbányába, ahol megérthettük, miből lesz az a villamos áram, amit az erőműben állítanak elő. Mind a bánya, mind a bányában dolgozó gépek monumentalitása megragadta a tekintetünket. Sajnos gyorsan tovább kellett haladnunk, mivel Recskén már vártak ránk a Metallochemia munkatársai, hogy bemutassák az egykori rézbányászatot és a mai rekultivációs munkálatokat. A búcsúestén vendéglátóink egy bográcson gulyással és finom borokkal vártak bennünket. A hangulat nagyon jó volt, hiszen a több nap alatt nagyon jól összekovácsolódtott a csapat. Utolsó napon a Gyöngyösorszi térségében zajló kör-

nyezetgeológiai és geofizikai munkálatokba csatlakozhattak be a lelkes hallgatók. A MAGYAR Balázs, CSERNY Tibor, PÓSCH Dániel, DRASKOVITS Pál és STICKEL János vezette utolsó nap előadások sokaságát hallgattuk meg a gyöngyöri Ásványok háza termében a környék munkálatairól és technológiai ismereteiről. Ezek után a résztvevők megtekinthették a terepgyakorlat öt éves múltjának kisfilmjét. A délutáni órákban három mérést is megtekinthettünk, melyeket a lelkes hallgatók ki is próbálhattak. A terepgyakorlat végén nehéz volt a búcsú, hiszen nagyon sok szép napot töltöttünk el együtt. Alig várjuk már, hogy jövőre az erdélyi barátaink hazájának geológiáját is megismerhessük.

A terepgyakorlat nem jöhetett volna létre, ha nincsenek a következő lelkes támogatóink: Magyarhoni Földtani Társulat, Biocentrum Kft, MOL, Geomega, Hantken Miksa Alapítvány, Mátrai Erőmű Rt., salgótarjáni Bányászati kiállítóhely, Pásztói Múzeum, Ipolytárnóci Ősmaradványok TT., Eötvös Collegium, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Miskolci Egyetem.

Szeretnék köszönetet mondani a tábor szervezőinek is: LANGE Thomasnak, PALOTÁS Dávidnak és SIMON Istvánnak! Köszönjük az áldozatos munkájukat!

A terepgyakorlat további beszámolóit, képeket, videókat, a terepgyakorlat kirándulásvezetőjét és az elhangzott előadásokat megtalálhatják az MFT Ifjúsági Bizottságának blogján: mftib.blogspot.hu

SIMON István

Személyi hírek

A Földtani Közlöny főszerkesztői teendőit 2015. július 1-től SZTANÓ Orsolya, az ELTE TTK Általános és Alkalmazott Földtani Tanszékének docense vette át CSÁSÁR Gézáttól.

Gyász hírek

Fájdalommal tudatjuk, hogy Dr. ALFÖLDI László 2015. május 5-én, életének 87. évében elhunyt.

Szomorúan tudatjuk, hogy Dr. BÖCKER Tivadar tagtársunk méltósággal viselt hosszú betegsége után elhunyt.

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy Dr. CSALOGOVITS István geológus, társulati tagunk, számos geológus óta szerzője életének 80. évében, 2015. június 25-én elhunyt.

Szomorúan tudatjuk, hogy tagtársunk, Dr. BARABÁS Andor, a Mecseki Ércbányászati Vállalat nyugalmazott főgeológusa életének 88. évében elhunyt.

Fájdalommal tudatjuk, hogy Dr. SZENDREI Géza tagtársunk 2015. augusztus 7-én tragikus hirtelenséggel elhunyt.

Emlékük szívünkben és munkáinkban tovább él!